

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **M., spol. s r. o., so sídlom M.**, IČO: X., zast. advokátom JUDr. P. K., P., proti žalovanému: **M. a. s. B.** (predtým F., so sídlom T., IČO: X.), **o určenie ručiteľského záväzku**, na dovolanie žalobcu proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 20/2015-529 zo dňa 29. októbra 2015, jednomyselne takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. októbra 2015 sp. zn. 2 Obo 20/2015-529 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 30Cb/225/1995–491 zo dňa 12. 02. 2015 rozhodol tak, že žalobu zamietol a na náhradu trov konania zaviazal žalobcu vo výške 20 421,60 Eur a žalovaného na sumu 97400,38 Eur.

V dôvodoch rozhodnutia poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Obo 22/2013-435 zo dňa 28. 05. 2014, ktorým bol zrušený rozsudok súdu prvého stupňa č. k. 30/225/1995 zo dňa 06. 12. 2012, v spojení s opravným uznesením zo dňa 28. 12. 2012.

Ako prvou otázkou sa zaoberal otázkou nalievavého právneho záujmu. Konštatoval, že v danom prípade ide o také určenie, ktoré je s prihliadnutím na celkovú situáciu predmetom žalobcom požadovaného určenia a nasledujúcu potrebu žaloby o plnenie, len prejudiciálnou otázkou v konaní o plnenie, a teda spôsobuje neprípustnosť určovacej žaloby, keďže žaloba o plnenie bude riešiť celý obsah a dopad právneho vzťahu alebo práva, a teda predstavuje

komplexný právny prostriedok ochrany práv žalobcu. Konajúci súd žalobu zamietol vzhľadom na neexistenciu naliehavého právneho záujmu a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

O odvolaní žalobcu proti tomuto rozsudku, ako odvolací súd, rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 2 Obo 20/2015-529 zo dňa 29. októbra 2015 tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 30Cb/225/1995-491 zo dňa 12. 02. 2015 v znení opravného uznesenia zo dňa 12. marca 2015 č. k. 30Cb/225/1998-498 zrušil a konanie zastavil.

O trovách konania rozhodol tak, že žalobcu zaviazal žalovanému zaplatiť trovy konania vo výške 99,50 Eur.

V odôvodnení uznesenia uviedol, že v posudzovanej veci je nesporné, že žalobca sa domáha vydania rozsudku, ktorým žiada určiť, že na žalovaného na základe zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, v znení neskorších predpisov, prešiel a naďalej trvá záväzok z ručiteľského vyhlásenia zaniknutého subjektu Č., š. p. K., zo dňa 25. 02. 1991 a žalovaný ručí za dlžníka S., a. s., K., za splnenie splatných záväzkov z úverov poskytnutých dňa 04. 05. 1992, 15. 07. 1992, 01. 04. 1993, 30. 06. 1993, 27. 12. 1993, 01. 07. 1994, 28. 12. 1994, 30. 06. 1995, 29. 12. 1995, 01. 07. 1996 pri plnení zmluvy o podmienkach prevzatia bankovej záruky uzavretej medzi spoločnosťou S., a. s., K. a A. P., a. s., filiálka B., dňa 22. 02. 1991 vo výške 121 695 843,06 Sk s príslušenstvom.

Odvolací súd konštatoval, že z vyžiadaného spisu Okresného súdu Bratislava II zistil, že žalobca si uplatnil právo na zaplatenie 6 590 831,-- eur s príslušenstvom z titulu ručiteľského záväzku voči tomu istému subjektu na žalovanej strane, na rovnakom skutkovom základe, žalobou podanou na Okresný súd Bratislava II dňa 29. 07. 2010, ktoré konanie je vedené pod sp. zn. 24Cb/216/2010 a že konanie o plnenie vedené na Okresnom súde Bratislava II bolo rozhodnutím 24Cb/216/2010-136 prerušené do právoplatnosti skončenia konania prebiehajúceho na Krajskom súde v Bratislave vedenom pod sp. zn. 30Cb/225/1995, s poukazom na ustanovenie § 109 ods. 2 O. s. p., teda z dôvodu, že v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu a že toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 17. 01. 2011.

Odvolačný súd uviedol, že od okamihu podania žaloby na plnenie podľa § 80 písmeno b/ O. s. p. , na Okresný súd Bratislava II dňa 29. 07. 2010, ktoré konanie je vedené pod sp. zn. 24Cb/216/2010 v predmetnom konaní o žalobe na určenie podľa § 80c O. s. p., vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 30Cb/8225/1995, je daná prekážka začatého konania podľa § 83 O. s. p. (litispendencia), keďže konanie o plnenie z titulu ručiteľského záväzku konzumuje i prejudiciálnu otázku určenia prechodu a trvania takéhoto ručiteľského záväzku. Prekážku litispendencie označil za neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, a preto konanie zastavil. Vzhľadom na uvedené zistenia, napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 30Cb/225/1995-491 zo dňa 12. 02. 2015 zrušil a konanie zastavil.

O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 O. s. p. v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto uzneseniu, s vyznačenou právoplatnosťou 25. 11. 2015, žalobca podaním, doručeným súdu 04. 12. 2015, podal dovolanie a navrhol uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obo 20/2015-529 zo dňa 25. 10. 2015 zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Prípustnosť dovolania označil ustanovením § 237 písmeno f/ O. s. p., s poukazom na analogickú aplikáciu judikátu R 50/1997. Konštatoval, že zastavenie konania z dôvodu prekážky litispendencie, hoci na takýto postup nebol zákonný dôvod, teda nesprávne posúdenie existencie podmienok konania, je odňatím možnosti konať pred súdom, a teda súd mu znemožnil výkon jeho procesných práv a takéto porušenie § 213 ods. 2 O. s. p. má za následok odňatie možnosti konať pred súdom (viď Števček Ficová a kol.).

Žalobca poukázal na skutočnosť, že v konkrétnom prípade, konanie začaté na krajskom súde prebieha medzi subjektmi, ktoré sú aj účastníkmi konania na Okresnom súde Bratislava II, rozdiel je však v predmete konania tým, že v konaní vedenom na Krajskom súde Bratislava žalobca žiada určiť, či tu právo je alebo nie je, kým v konaní na Okresnom súde Bratislava II sa domáha plnenia, ktorý rozdiel vylučuje totožnosť vecí a tým pádom aj použitie ustanovenia § 83 O. s. p. Žalobca poukázal aj na fakt, že Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutým uznesením zastavil s poukazom na ustanovenie § 83 O. s. p. konanie,

ktoré bolo začaté ako prvé a prekážka začatej veci je prekážkou začatia iného konania a nie ďalšieho konania, a teda zastavenie konania nie je v súlade s zákonom.

S poukazom na ustálenú judikatúru, podľa dovolateľa, určovacia žaloba nie je prekážkou litispendencie pre žalobu na plnenie, pokiaľ ide v oboch prípadoch o to isté právo a tak isto kladný alebo určovací výrok nie je prekážkou rozsúdenej veci pre žalobu, na plnenie ktorej základom je to isté plnenie a iba právoplatný rozsudok, ktorým bolo rozhodnuté o žalobe, na plnenie vytvára prekážku právoplatne rozhodnutej veci voči žalobe na určenie (uznesenie 3 Cdo 42/2006). V danej veci, podľa dovolateľa o takýto prípad nejde, keďže odvolací súd nezastavil konanie z dôvodu existencie prekážky právoplatne rozhodnutej veci, ale z dôvodu litispendencie, a najmä v konkrétnom prípade žaloba na plnenie nepredchádzala žalobu na určenie, ale naopak. V konkrétnom prípade, prerušenie konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II, ak by sa aj toto konanie považovalo za konanie tvoriace prekážku litispendencie svojimi účinkami vyplývajúcimi z ustanovenia § 111 O. s. p. znamená, že odpadá aj prípadná prekážka litispendencie, ako aj to, že konanie na Okresnom súde Bratislava II bolo prerušené kvôli tomu, aby výsledok konania o určovacej žalobe vytvoril pevný základ konania o plnení.

K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný podaním doručeným súdu dňa 13. 01. 2016, dovolanie označil za nedôvodné a rozhodnutie o zastavení konania za vecne správne. Tvrdenie žalobcu, že nedostatky predchádzajúceho vydania napadnutého uznesenia predstavujú odňatie možnosti konať pred súdom, označil za nedôvodné, s poukazom aj na to, že žalobca v dovolaní ani bližšie nešpecifikoval, o aké odňatie možnosti konať pred súdom ide, aké oprávnenia na konania pred súdom mu mali byť konaním odňaté. Podľa žalovaného z napadnutého uznesenia je dostatočne zjavné, prečo odvolací súd konanie zastavil a na čom bolo napadnuté rozhodnutie založené.

Čo sa týka právneho posúdenia odvolacím súdom, žalovaný toto považuje za správne a za taký postup, ktorý je v súlade s ustanoveniami O. s. p. Zdôraznil, že konanie na plnenie je právoplatne prerušené až do právoplatnosti skončenia konania o určenie, a to práve z dôvodu, že v konaní o určenie sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie. Konanie o určenie potvrdzuje skutočnosť, že v tomto konaní je predmetom taká otázka, ktorá má byť vyriešená výlučne ako prejudiciálna v konaní na plnenie.

K otázke odňatia možnosti konať, s poukazom na ustanovenie § 213 ods. 2 O. s. p., žalovaný uviedol, že žalobcom uvádzaná povinnosť vyzvať účastníkov konania na vyjadrenie k možnému použitiu ustanovenia, ktoré ešte nebolo v rozhodovaní v danej veci použité podľa ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p., neznamená povinnosť odvolacieho súdu informovať účastníkov konania a vyzvať účastníkov k použitiu ustanovení procesného práva o procesných podmienkach v Občianskom súdnom konaní. Súd v občianskom súdnom konaní, je povinný ex offo skúmať procesné podmienky a prihliadať na ne počas celého konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 2 O. s. p.), prejednal dovolanie žalobcu (list v spise 537), proti uzneseniu odvolacieho súdu sp. zn. 2 Obo 20/2015-529 zo dňa 29. 10. 2015, s vyznačenou právoplatnosťou 25. 11. 2015 v zmysle ustanovenia § 242 O. s. p. ako podané v zákonnej lehote (§ 240 O. s. p.), obsahujúce náležitosti dané ustanovením § 241 O. s. p. s tým, že ide o dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. 02. 2015, č. k. 30Cb/225/1995-491, v znení opravného uznesenia zo dňa 12. 03. 2015 č. k. 30Cb/225/1995-498 zrušil a konanie zastavil. Zisťoval, že žalobca prípustnosť dovolania označil ustanovením § 237 písmeno f/ O. s. p., odňatím možnosti konať pred súdom. Za odňatie možnosti konať pred súdom označil skutočnosť, že odvolací súd tým, že zastavil konanie, znemožnil žalobcovi, výkon jeho procesných práv, na ktoré by za riadneho chodu právo mal.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 O. s. p.).

Dovolanie, je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v bodoch a/, b/, c/, d/, e/, f/, g/ citovaného ustanovenia.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.).

Dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu :

a/ ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa ,

b/ odvolací súd rozhodoval vo veciach citovaných pod písmenom b/ ods. 1

citovaného ustanovenia a v prípadoch uvedených v odseku 2,3 citovaného ustanovenia.

V danom prípade nejde ani o jeden prípad uvedený v § 239 O. s. p., ide o dovolanie proti rozhodnutiu, ktorým odvolací súd rozsudok o zamietnutí žaloby zrušil a konanie zastavil z dôvodu prekážky litispendencie.

Jedinou otázkou pre posúdenie dôvodnosti dovolania žalobcu je, či tým, že odvolací súd zrušil prvostupňový rozsudok, ktorým žalobe vyhovel nebolo a konanie zastavil, odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom, s poukazom na ustanovenie § 237 písmeno f/ O. s. p. V podstate, či žalobcovi odvolací súd odňal možnosť konať pred súdom, tým, že prvostupňový rozsudok zrušil a konanie zastavil z dôvodu prekážky litispendencie, hoci podľa žalobcu na takýto postup nebol zákonný dôvod, a teda žalobcovi znemožnil výkon jeho procesných práv, na ktoré by inak za riadneho chodu veci právo mal. V zásade, podľa žalobcu odvolací súd tým, že nevyhovel jeho odvolaniu proti rozsudku súdu prvého stupňa a napadnutý rozsudok zrušil a konanie zastavil, zabránil žalobcovi realizovať jeho procesné právo konať pred súdom.

Základnou otázkou pre toto posúdenie je, či postup odvolacieho súdu, ktorým napadnutý rozsudok odvolaním zrušil a konanie zastavil pre prekážku litispendencie, bol postupom zákonným.

Pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení nedefinuje. Pod odňatím možnosti konať pred súdom je preto potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký vadný postup v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písmeno f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore s zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva v zmysle (§ 18 O. s. p.). Účastníci v občianskom súdnom konaní majú rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. Odňatie možnosti konať pred súdom O. s. p. výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie jeho právnym hodnotením veci, vysloveným v napadnutom rozhodnutí.

Začatie konania bránil tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie (§ 83 O. s. p.).

Z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobca A. P., a. s., žalobou, doručenou 02. 10. 1995, uplatnil voči odporcovi F. právo na určenie prechodu ručiteľského záväzku a v petite požadoval z dôvodu naliehavého právneho záujmu určiť, že na odporcu na základe zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku na iné osoby prešiel a naďalej trvá záväzok z ručiteľského vyhlásenia zaniknutého subjektu Č., š. p., ktorým sa zaviazal žalobcovi plniť za dlžníka S., a. s., K., splatné záväzky z úverových zmlúv pri plnení z poskytnutej bankovej protizáruky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri skúmaní veci zistil, že o návrhu bolo rozhodnuté rozsudkom č. k. 30Cb/225/95 zo dňa 19. 01. 2004 (list v spise 135) tak, že Krajský súd v Bratislave žalobu zamietol.

O odvolaní žalobcu proti tomuto rozsudku rozhodol ako odvolací súd Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 97/2004-164 zo dňa 26. 05. 2005 tak, že napadnutý prvostupňový rozsudok potvrdil (č. l. 164).

O dovolaní žalobcu (č. l. 168) rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 1 Obdo V 90/2005-184 zo dňa 27. 09. 2007 tak, že rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozhodnutia sp. zn. 1 Obdo V 90/2005 zo dňa 27. 09. 2007 je zrejmé, že dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd nerozhodol správne, kto má byť účastníkom konania a urobil predčasné závery o neexistencii naliehavého právneho záujmu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 3 Obo 257/2007 zo dňa 05. 02. 2009 pripustil, aby z konania na strane žalobcu vystúpil JUDr. P. M. správca konkurznej podstaty úpadcu A., a. s. a aby na jeho miesto vstúpila spoločnosť M., s. r. o.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v novom konaní rozsudkom č. k. 3 Obo 257/2007 zo dňa 21. 05. 2009 (č. l. 240 v spise) rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa

19. 01. 2004 č. k. 30Cb/225/95-135 potvrdil opätovne z dôvodu, že žalobca na určenie prechodu ručiteľského záväzku naliehavý právny záujem nemá.

O dovolaní žalobcu (č. l. 243) v spise rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1 Obdo V 41/2009-256 (list v spise 256) tak, že rozsudok odvolacieho súdu zo dňa 21. 05. 2009 č. k. 3 Obo 257/2007-240 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu č. k. 3 Obo 257/2007-240 zo dňa 21. 05. 2009 zrušil z dôvodu, že otázkou naliehavého právneho záujmu sa konajúci súd nezaoberal, nedoplnil dokazovanie napriek tomu, že bol právnym názorom dovolacieho súdu viazaný, ktorý postup dovolací súd označil za odňatie možnosti konať pred súdom.

V novom konaní na základe uznesenia 1 Obdo V 41/2009-256, odvolací súd opätovne rozhodol dňa 27. 09. 2011 uznesením č. k. 2 Obo 30/2011-267 (list v spise 267) tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 30Cb/225/ 95-135 zo dňa 19. 01. 2004 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V novom konaní uložil riešiť otázku naliehavého právneho záujmu.

Uznesením na pojednávaní pred krajským súdom 09. 11. 2011 (list v spise 273) bola pripustená zmena petitu tak, že sa určuje, že na žalovaného na základe zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov prešiel záväzok a naďalej trvá záväzok z ručiteľského vyhlásenia zaniknutého Č., š. p., K. a ručí sa dlžníka S., a. s., K., za splnenie splatných záväzkov z úverov poskytnutých dňa 04. 05. 1992, 15. 07. 1992, 01. 04. 1993, 30. 06. 1993, 27. 12. 1993, 01. 07. 1994, 28. 12. 1994, 30. 06. 1995, 29. 12. 1995, 01. 07. 1996 pri plnení zmluvy o podmienkach prevzatia protizáruky uzavretej medzi spoločnosťou S., a. s., K. a A. P., a. s., filiálka B..

V spise na č. l. 280 je založená žaloba žalobcu M., spol. s r. o., proti žalovanému F., doručená Okresnému súdu Bratislava II 29. 07. 2010, vedená pod 24Cb/216/2010, ktorou žalobca uplatnil voči žalovanému právo zaplatať sumu 6 590 831,-- eur s príslušenstvom, z dôvodu ručiteľského záväzku a že za jeho splnenie ručí žalovaný podľa § 15 ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb.

Uznesením č. k. 24Cb/216/ 2010-136 zo dňa 25. 11. 2011 Okresný súd Bratislava II prerušil konanie o zaplatenie istiny 6 590 831,-- eur do právoplatnosti konania vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 30Cb/225/1995 (list v spise 310).

V podstate konanie o zaplatenie, začaté žalobou doručenou 29. 07. 2010, bolo prerušené do právoplatnosti skončenia konania vedeného pod sp. zn. 30Cb/225/1995 začatého dňa 02. 10. 1995.

Rozsudkom č. k. 30Cb/225/1995-354 Krajský súd v Bratislave žalobu o určenie prechodu ručiteľského záväzku zamietol z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu. O odvolaní proti tomuto rozsudku rozhodol odvolací súd uznesením 2 Obo 28/02-371 (list v spise 371) zo dňa 27. 08. 2012 tak, že napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, z dôvodu, že prvostupňový rozsudok absentuje skutočnosti, ktoré odvolací súd prvostupňovému súdu uložil.

V novom konaní rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 30Cb/225/1995-385 (list v spise 385) spolu s opravným uznesením tak, že žalobe vyhovel a určil, že na žalovaného - F. ručiteľský záväzok prešiel a naďalej trvá.

O odvolaní žalovaného (list v spise 389) rozhodol odvolací súd uznesením č. k. 2 Obo 22/2013-435 zo dňa 28. 05. 2014 tak, že opätovne napadnutý rozsudok zrušil z dôvodu, že Krajský súd v Bratislave nedal odpovede na otázky podstatné pre rozhodnutie (list v spise 435).

V novom konaní rozhodol prvostupňový súd tak, že žalobu zamietol (list v spise 491).

O odvolaní žalobcu (list v spise 501) rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 2 Obo 20/2015-529 zo dňa 29. 10. 2015 tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 30 Cb/225/1995-491 zo dňa 12. 02. 2015 spolu s opravným uznesením zo dňa 12. 03. 2015 č. k. 30Cb/225/1995 zrušil a konanie zastavil a žalobcu zaviazal na náhradu trov konania (list v spise 529). Toto rozhodnutie je predmetom päťčlenného dovolania.

Podstatnou otázkou je teda, či odvolací súd správne prvostupňový rozsudok (list v spise 491) v znení opravného uznesenia zrušil a konanie zastavil z dôvodu, že na Okresnom súde Bratislava II. prebieha konanie vedené pod zn. 24Cb/216/2010, o zaplatenie 6 590 831,-- eur s príslušenstvom z titulu ručiteľského záväzku, ktoré bolo začaté 29. 07. 2010, to jest pätnásť rokov po podaní žaloby o určenie prechodu ručiteľského záväzku. Konanie začaté dňa 29. 07. 2010 o plnenie z titulu ručiteľského záväzku bolo prerušené 25. 05. 2011 do právoplatného skončenia konania 30Cb/225/1995 práve z dôvodu, že v tomto konaní sa určí, či právo z ručiteľského záväzku na žalovaného prešlo, teda to, čo Okresný súd Bratislava II považoval za potrebné rozhodnúť, aby mohol rozhodnúť o návrhu zo dňa 29. 07. 2010.

Odvolací súd v napadnutom uznesení dovolaním zastáva názor, že od okamihu žaloby na Okresnom súde Bratislava II 29. 07. 2010 v predmetnom konaní o žalobe na určenie podľa § 80 písmeno c/ O. s. p. vedenom na Krajskom súde Bratislava pod č. k. 30Cb/225/1995 je daná prekážka začatého konania podľa § 83 O. s. p., pretože konanie o plnenie konzumuje prejudiciálnu otázku určenia prechodu a trvania ručiteľského záväzku. Je pravdou, že otázka z hľadiska posúdenia § 83 O. s. p. nebola riešená ani v uznesení 1 Obdo V 41/2009 zo dňa 31. 01. 2011 (list v spise 256) a ani v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu 2 Obo 30/2011-267 zo dňa 27. 09. 2011, kedy konanie na Okresnom súde Bratislava už bolo viac ako rok začaté a následne aj 25. 05. 2011 prerušené, teda pred rozhodnutím odvolacieho súdu 2 Obo 30/82011-267, v ktorom odvolací súd sa otázkou § 83 O. s. p. nezaoberal napriek tomu, že podľa jeho konštatovania v uznesení, ktorým následne rozsudok Krajského súdu v Bratislave 30Cb/225/1995 pre prekážku začatej veci zrušil a konanie zastavil, teda už v čase, kedy podľa neho prekážka začatej veci existovala. Žalobca tento postup v dovolaní s poukazom na ustanovenia § 213 O. s. p. označil postupom prekvapivého rozhodnutia.

Pri posúdení dôvodnosti vysloveného právneho záveru odvolacieho súdu ohľadne prekážky začatej veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10 a ods. 2 O. s. p.) posudzoval, či prekážku začatej veci v roku 1995 môže tvoriť konanie začaté v roku 2005, teda 15 rokov po začatí prvotného konania z dôvodu, že v konaní začatom v roku 1995 s petitom určenie, či došlo k prechodu ručiteľského záväzku, je v konaní začatom v roku 2005 o plnenie na základe ručiteľského záväzku prekážka začatej veci z dôvodu, že v konaní o plnenie je rozhodnutie o určení práva prechodu ručiteľského záväzku na žalovaného prejudiciálnou otázkou

a v konaní o určenie prevodu ručiteľského záväzku a rozhodnutie o žalobe na plnenie prejudiciálnou otázkou nie je.

Ustanovenie § 83 O. s. p. vyjadruje prekážku súdneho konania (litispencia), ktorá zabraňuje, aby na súde prebiehalo iné súdne konania v tej istej veci.

V praxi je veľmi významné posúdenie vzájomného vzťahu návrhu na plnenie (§ 80 písmeno b/) a návrhu na určenie (§ 80 písmeno c/) rešpektujúc konkrétny navrhovaný petit alebo výrok rozsudku (ak sa už vo veci rozhodlo).

K litispencii možno uviesť, že určovacia žaloba kladná i záporná nie je prekážkou litispencie pre žalobu na plnenie, hoci v obidvoch prípadoch ide o rovnaké subjektívne právo. Žaloba na plnenie je prekážkou litispencie pre určovaciu žalobu (kladnú i zápornú), ak ide o rovnaké subjektívne právo.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ako aj z komentára k O. s. p. je zrejmé, že žaloba na plnenie predstavuje prekážku litispencie pre určovaciu žalobu. Pod týmto pojmom však je potrebné rozumieť prípad, kedy je na súde podaná žaloba na plnenie a až následne je podaná určovacia žaloba. V prípade, keď určovacia žaloba podaná bola a v priebehu súdneho konania je podaná následne aj žaloba na plnenie, prekážku litispencie v neskoršom konaní nezakladá. Uvedené vyplýva aj zo samotného znenia ustanovenia § 83 O. s. p., že začatie konania bráni tomu, aby v tej istej veci sa viedlo iné neskoršie konanie a že nemôže to mať vplyv na skoršie konanie, už dlhšiu dobu prebiehajúce konanie. S prihliadnutím aj na tú skutočnosť, že určovacia žaloba bola podaná takmer 15 rokov pred začatím konania o zaplatenie.

S poukazom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 2 O. s. p.) výklad ustanovenia § 83 O. s. p. odvolacím súdom považuje za prísne formalistický, ktorý môže narážať aj na ústavné právo účastníka konania na spravodlivé súdne konania podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Zároveň Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 2 O. s. p.) považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že odvolací súd mal vedomosť o prebiehajúcom súdnom konaní na OS BA II už v čase rozhodovania o odvolaní žalobcu (uznesenie z 27. 08. 2012 sp. zn. 2 Obo 28/2012) a v čase rozhodovania o odvolaní žalobcu

(uznesenie z 28. 05. 2014 sp. zn. 2 Obo 22/2013), kedy odvolací senát dokonca pripojil spis Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 24Cb/216/2010, pričom konanie nezastavil a ani neuložil súdu prvého stupňa povinnosť skúmať, či sú dané procesné podmienky, čiže v predchádzajúcich rozhodnutiach odvolací súd mal za to, že procesné podmienky dané sú.

Začatím konania na Okresnom súde Bratislava II vedenom pod sp. zn. 24Cb/216 /2010 nedošlo k vzniku negatívnej procesnej podmienky v podobe litispendencie pre konanie na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 30Cb/225/1995, a preto neboli dané podmienky pre zastavenie konania pre prekážku litispendencie.

S poukazom na uvedené, odvolací súd neaplikoval zákonný postup, následkom čoho bola účastníkovi konania na strane žalobcu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písmeno ods. 1 písmeno f/ O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 2 O. s. p.) preto napadnuté rozhodnutie dovolaním v zmysle § 243b ods. 1 O. s. p. zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti touto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.

V Bratislave 23. júna 2016

JUDr. Jana Zemaníková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová